

Kiểm tra 15 phút

- Dự đoán các bit nhớ của phép cộng 2 số sau bằng cách tính toán các giá trị g_i và p_i

□ $101011 + 011001$

- Thiết kế mạch dựa trên bảng chân trị sau

E	I ₁	I ₀	O ₃	O ₂	O ₁	O ₀
0	x	x	1	1	1	1
1	0	0	1	1	0	1
1	0	1	0	0	1	0
1	1	0	0	1	0	0
1	1	1	1	0	1	1

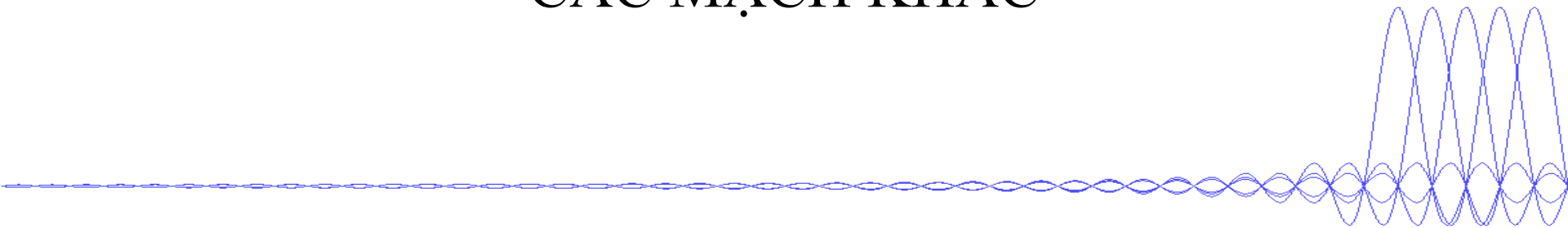
COMPUTER ENGINEERING

UIT
TRƯỜNG ĐẠI HỌC
CÔNG NGHỆ THÔNG TIN

NHẬP MÔN MẠCH SỐ

CHƯƠNG 5: MẠCH TỔ HỢP – CÁC MẠCH KHÁC

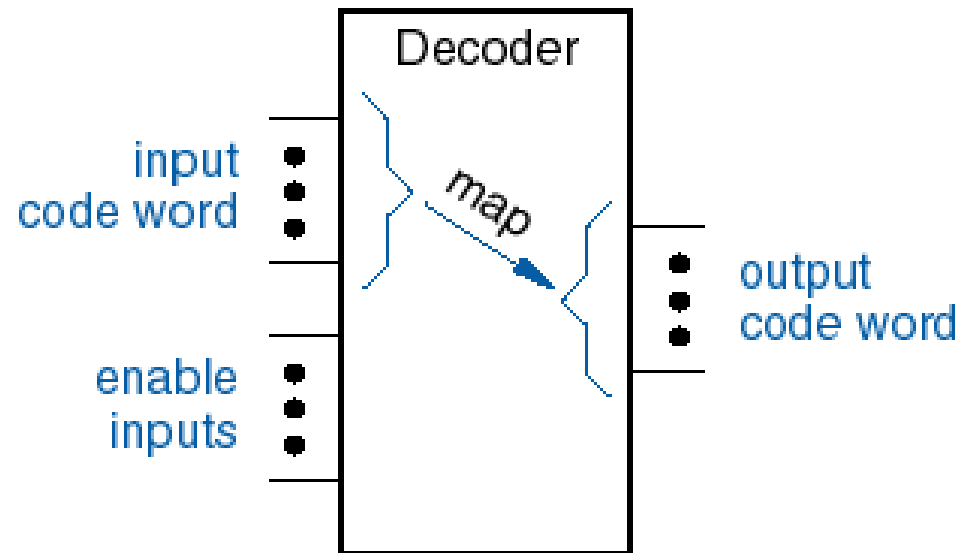
Nội dung

- Mạch giải mã (Decoder)/ Mạch mã hoá (Encoder)
- Mạch dồn kênh (Multiplexer)/ Mạch chia kênh (Demultiplexer)
- Thiết kế mạch logic sử dụng Mux
- Mạch tạo Parity/ Mạch kiểm tra Parity
- Mạch so sánh (Comparator)

Mạch giải mã (Decoder)

- Nhiều ngõ vào/ nhiều ngõ ra
- Ngõ vào (n) thông thường ít hơn ngõ ra (m)
- Chuyển mã ngõ vào thành mã ngõ ra
- **Ảnh xạ 1-1:**
  - ☐ Mỗi mã ngõ vào chỉ tạo ra một mã ngõ ra
- Các mã ngõ vào:
  - ☐ Mã nhị phân
  - ☐ Your Code!
- Các mã ngõ ra:
  - ☐ 1-trong-m
  - ☐ Gray Code
  - ☐ BCD Code

Mạch giải mã nhị phân (Binary Decoders)

■ Mạch giải mã **n-ra- 2^n** : n ngõ vào và 2^n ngõ ra

□ Mã đầu vào: n bit nhị phân

□ Mã đầu ra: 1-trong- 2^n

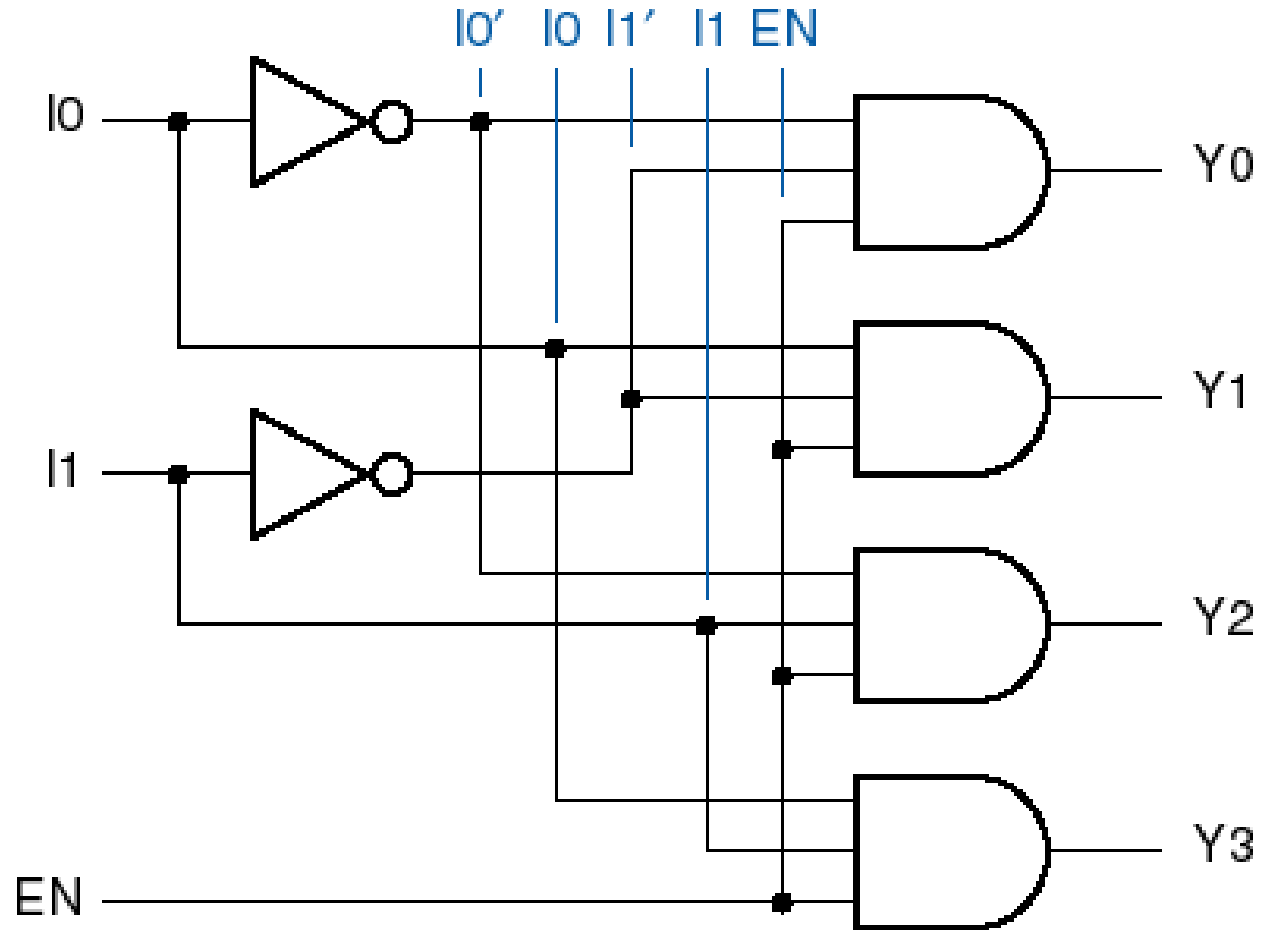
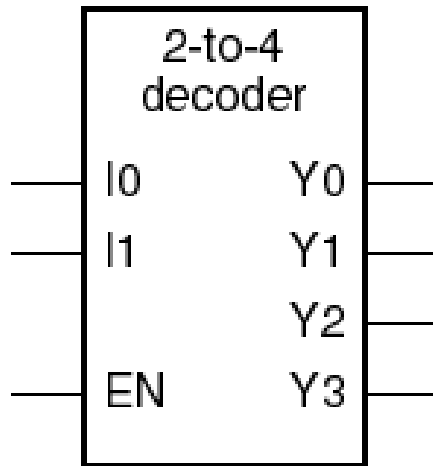
■ Ví dụ: $n=2$, mạch giải mã 2-ra-4

<i>Inputs</i>			<i>Outputs</i>			
EN	I1	I0	Y3	Y2	Y1	Y0
0	x	x	0	0	0	0
1	0	0	0	0	0	1
1	0	1	0	0	1	0
1	1	0	0	1	0	0
1	1	1	1	0	0	0

Chú ý “x” (kí hiệu ngõ vào don’t care)

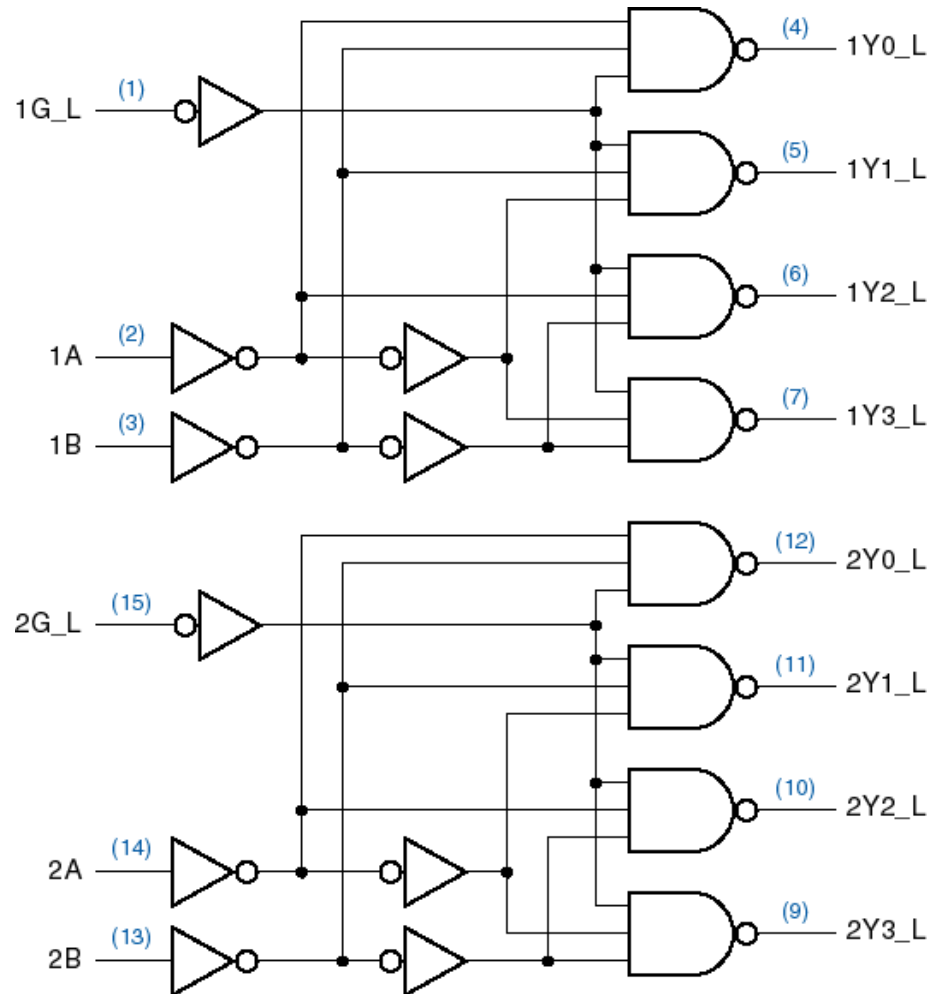
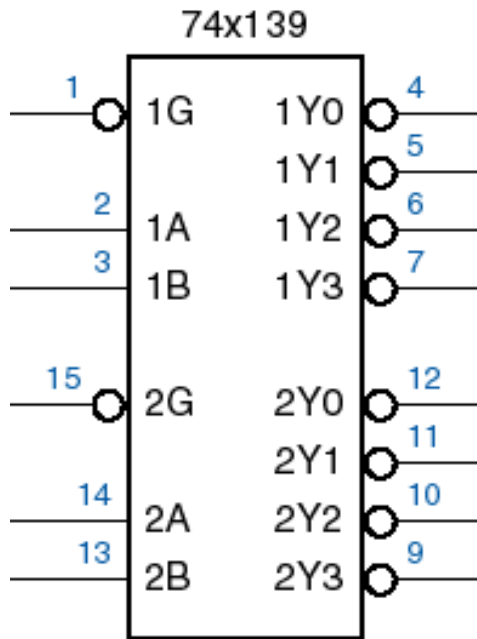

Chip 74x139: Giải mã nhị phân 2-to-4

Chip 74x139: Giải mã nhị phân 2-to-4

Chip 74x138: Giải mã nhị phân 3-to-8

Inputs

G1	G2A_L	G2B_L	C	B	A
0	x	x	x	x	x
x	1	x	x	x	x
x	x	1	x	x	x
1	0	0	0	0	0
1	0	0	0	0	1
1	0	0	0	1	0
1	0	0	0	1	1
1	0	0	1	0	0
1	0	0	1	0	1
1	0	0	1	1	0
1	0	0	1	1	1

Outputs

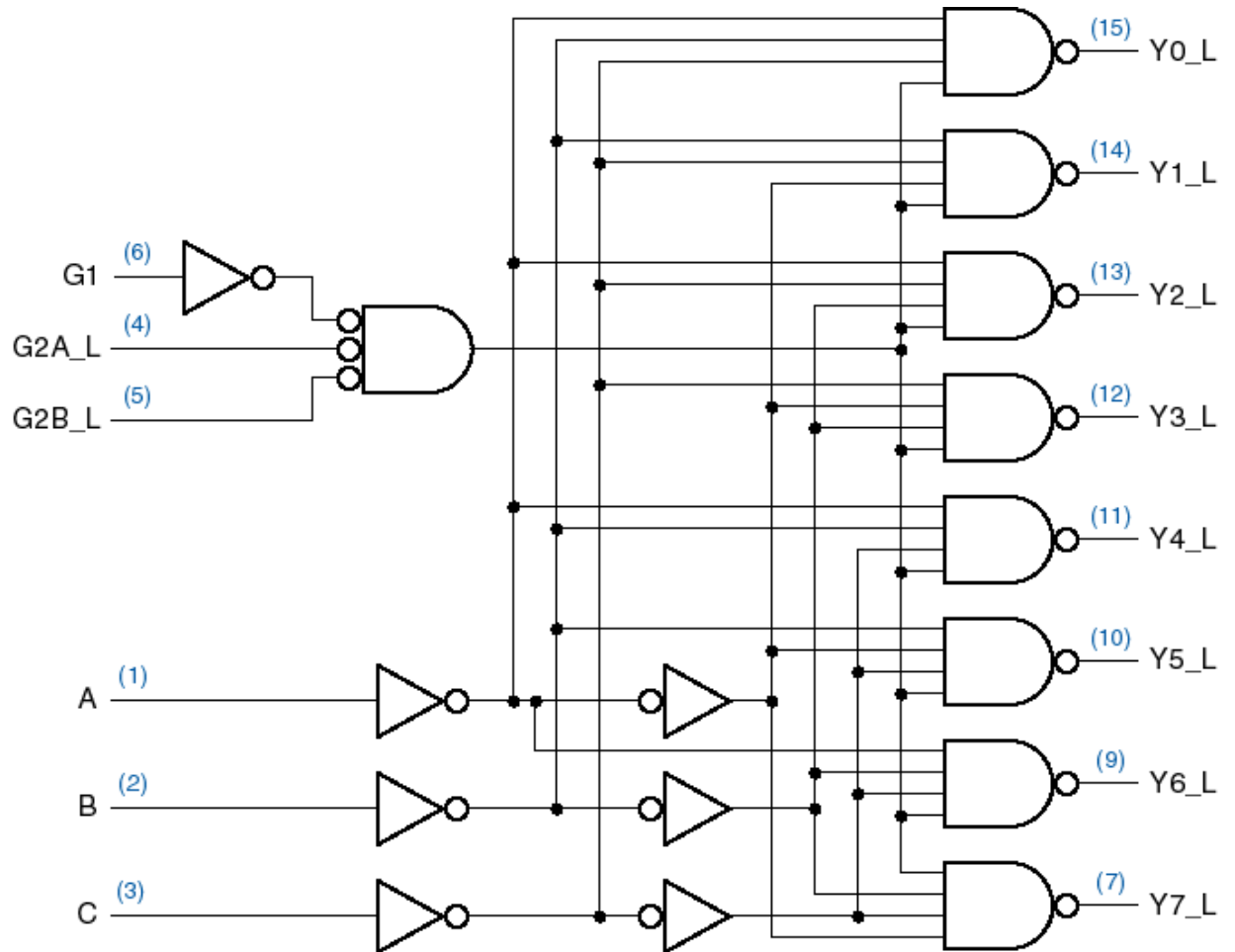
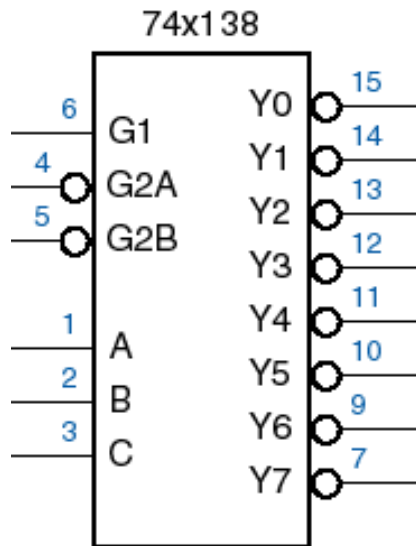
Y7_L	Y6_L	Y5_L	Y4_L	Y3_L	Y2_L	Y1_L	Y0_L
1	1	1	1	1	1	1	1
1	1	1	1	1	1	1	1
1	1	1	1	1	1	1	1
1	1	1	1	1	1	1	0
1	1	1	1	1	1	0	1
1	1	1	1	1	0	1	1
1	1	1	0	1	1	1	1
1	1	0	1	1	1	1	1
1	0	1	1	1	1	1	1
0	1	1	1	1	1	1	1

Bảng sự thật

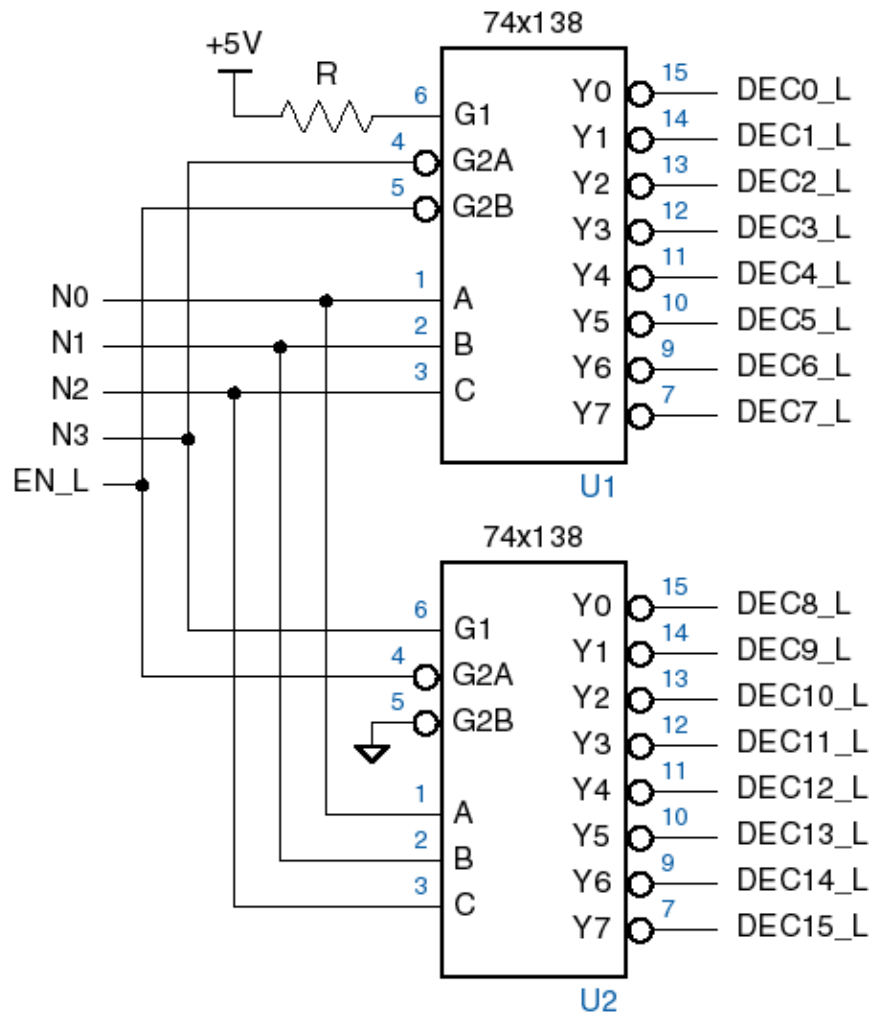
Chip 74x138: Giải mã nhị phân 3-to-8

Ghép mạch giải mã

■ Mạch giải mã 4-to-16

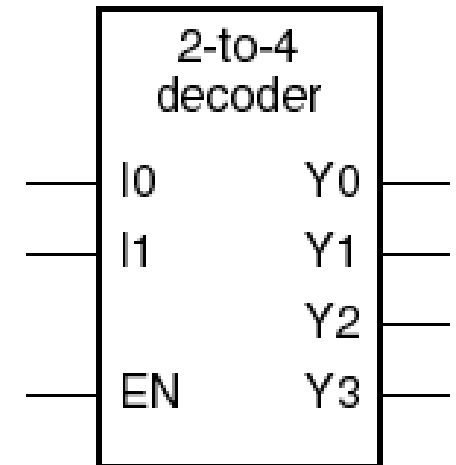

Kiểm tra 20 phút

1. Sử dụng 2 cổng Decoder 2-to-4 và một số cổng logic cơ bản để thực hiện mạch Decoder 3-to-8.

I1	I0	Se I	Out	I1	I0	Se I	Out
0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	1	0	0	1	0
0	0	1	0	0	0	1	1
0	0	1	1	0	0	1	1
0	1	0	0	0	1	0	0
0	1	0	1	0	1	0	1
0	1	1	0	0	1	1	0
0	1	1	1	0	1	1	1
1	0	0	0	1	0	0	0
1	0	0	1	1	0	0	1
1	0	1	0	1	0	1	0
1	0	1	1	1	0	1	1
1	1	0	0	1	1	0	0
1	1	0	1	1	1	0	1
1	1	1	0	1	1	1	0
1	1	1	1	1	1	1	1

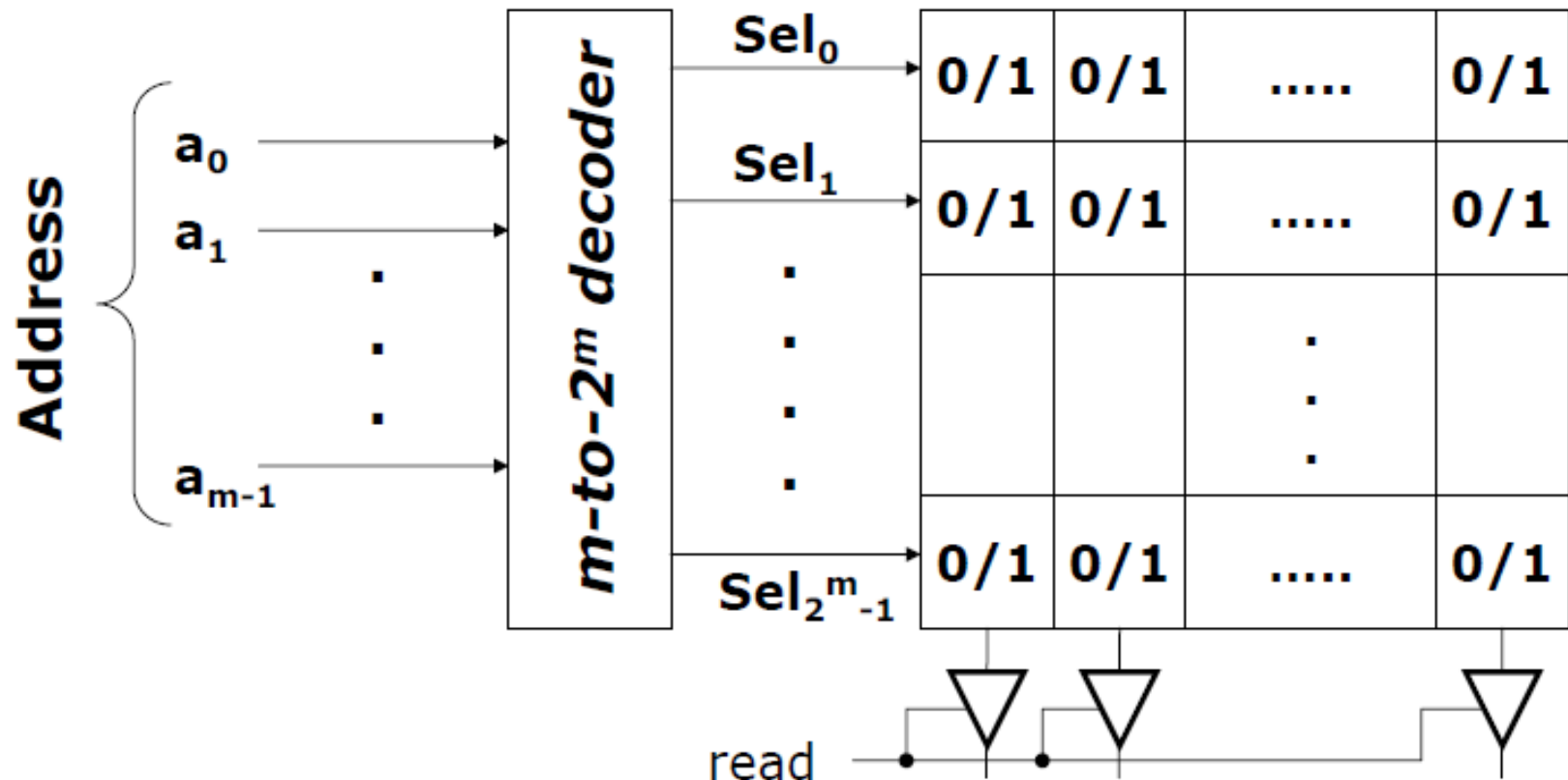

2. Hoàn thiện bảng bên trái

Ứng dụng của mạch giải mã

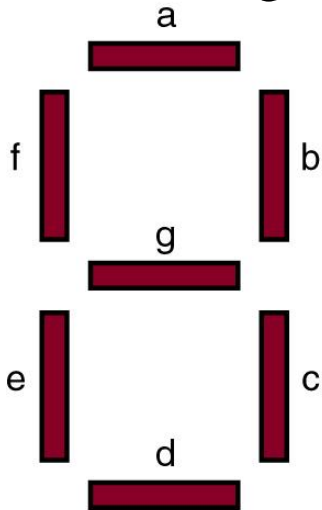
- Một ứng dụng phổ biến là giải mã địa chỉ cho các chip nhớ

LED 7 đoạn (7-segment display)

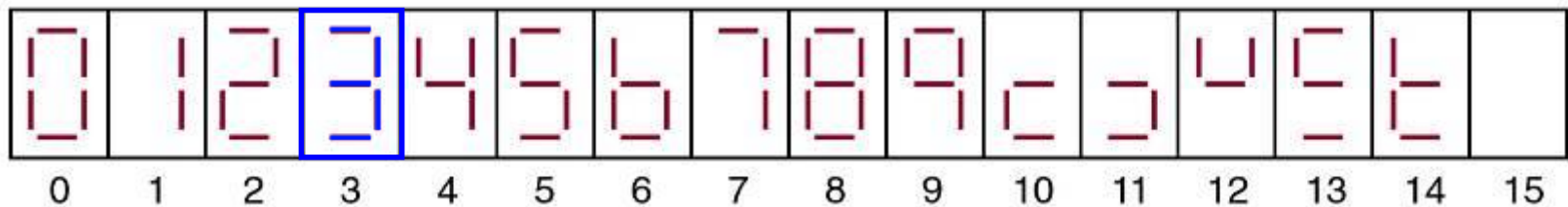
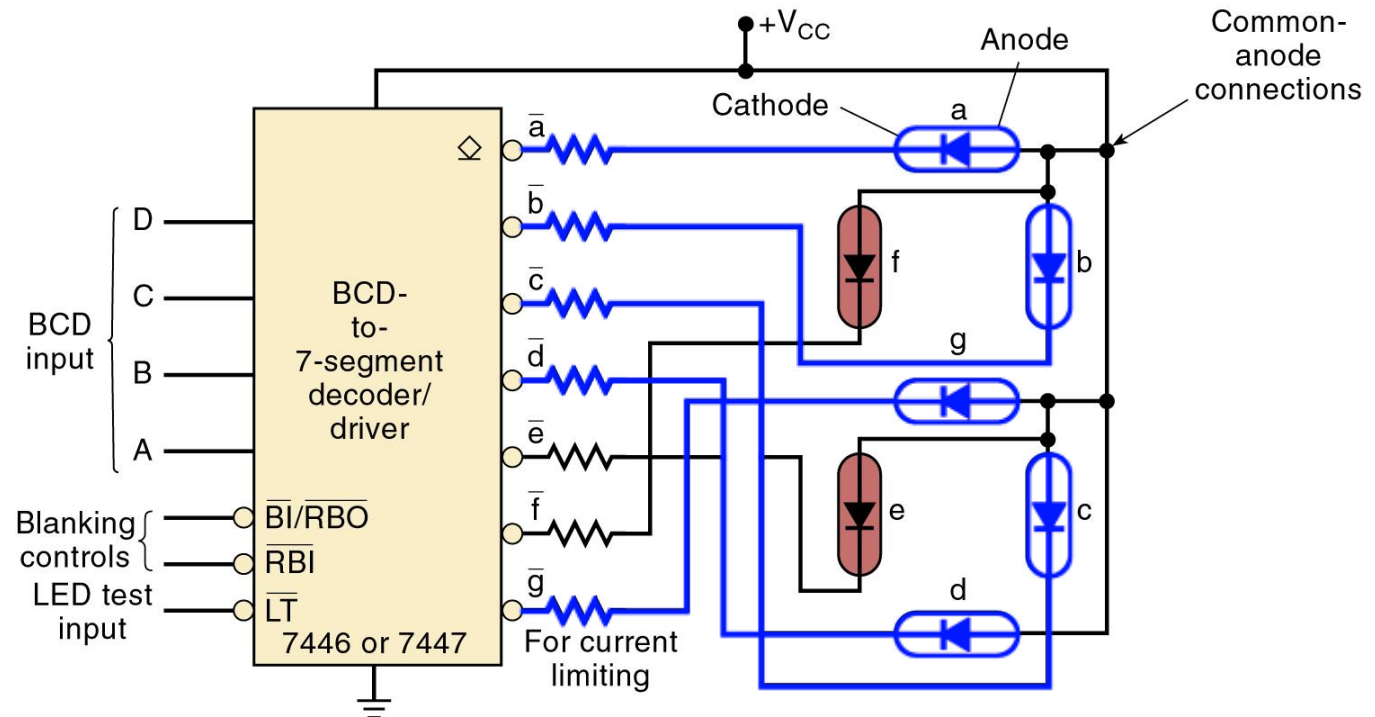
- LED 7 đoạn là cách phổ biến để hiển thị số thập phân hoặc số thập lục phân
  - Sử dụng LED cho mỗi đoạn
  - Bằng cách điều khiển dòng điện qua mỗi LED, một số đoạn sẽ sáng và một số tắt, từ đó tạo nên số mong muốn

Giải mã BCD ra LED 7 đoạn

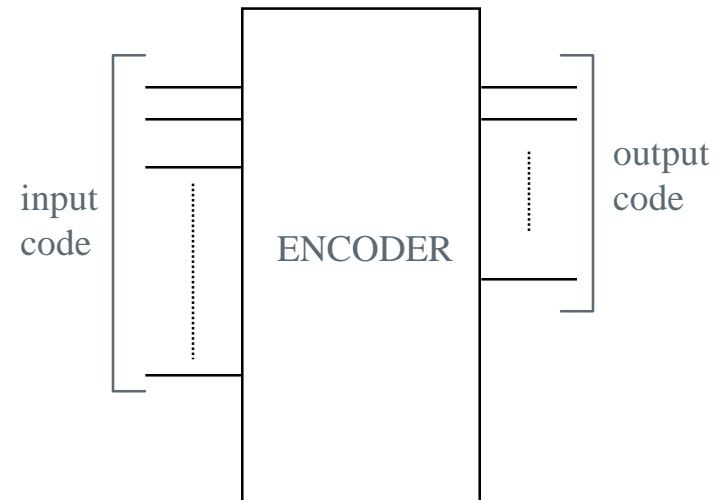
- Chuyển số BCD sang thông tin thích hợp để hiển thị trên đèn 7 đoạn

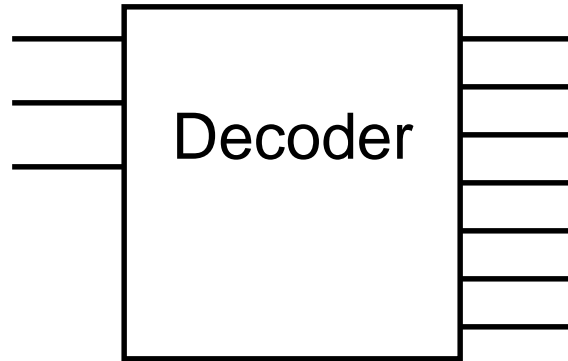
Mạch mã hoá (Encoder)

- Nhiều ngõ vào/ nhiều ngõ ra
- Chức năng ngược lại với mạch giải mã
- Outputs (m) ít hơn inputs (n)
- Chuyển mã ngõ vào thành mã ngõ ra

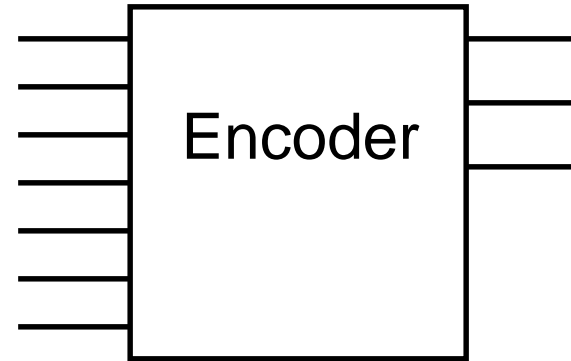

Mạch giải mã Vs Mạch mã hóa

Mạch giải mã nhị phân

- n -ra- 2^n
- Input code: Mã nhị phân
- Output code: 1-trong- 2^n

Mạch mã hóa nhị phân

- 2^n -ra- n
- Input code: 1-trong- 2^n
- Output code: Mã nhị phân

Mạch mã hoá nhị phân (Binary Encoder)

■ **2^n -ra-n encoder:** 2^n ngõ vào và n ngõ ra

□ Input code: 1-trong- 2^n

□ Output code: Mã nhị phân

■ Ứng dụng:

□ Mạch mã hóa tín hiệu

□ Mạch mã hóa ưu tiên

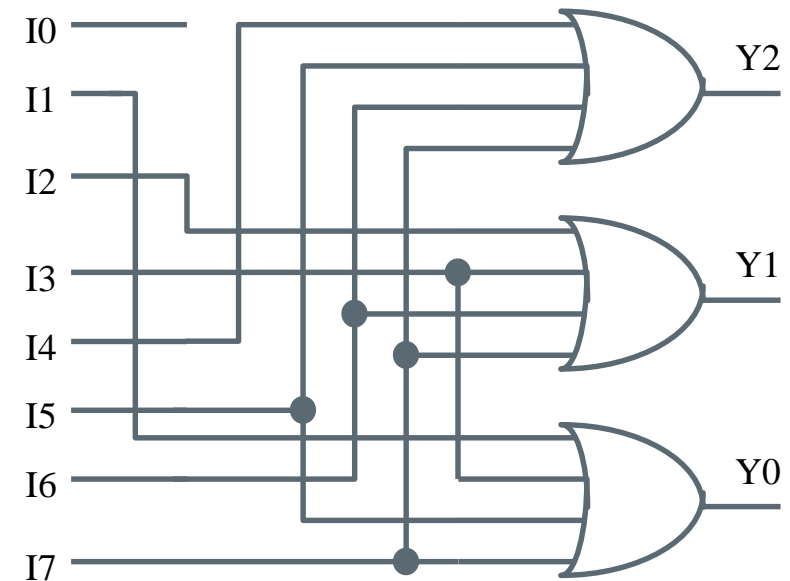

Mạch mã hoá tín hiệu nhị phân (Binary Encoder)

■ Mạch mã hóa 8-to-3

Inputs								Outputs		
I0	I1	I2	I3	I4	I5	I6	I7	Y2	Y1	Y0
1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0
0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1
0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0
0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	1
0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0
0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1

Bảng sự thật

Mạch logic

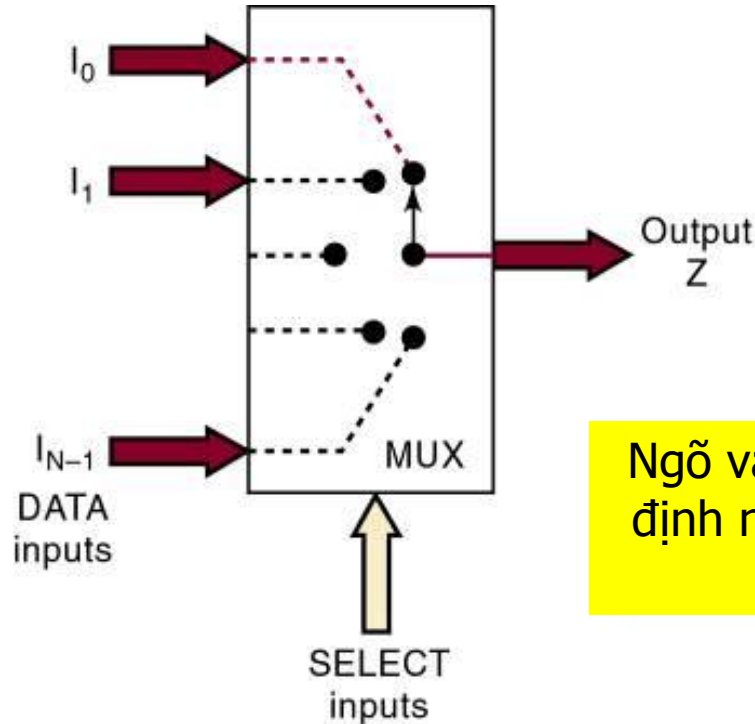
Nội dung

- Mạch giải mã (Decoder)/ Mạch mã hoá (Encoder)
- Mạch dồn kênh (Multiplexer)/ Mạch chia kênh (Demultiplexer)
- Thiết kế mạch logic sử dụng Mux
- Mạch tạo Parity/ Mạch kiểm tra Parity
- Mạch so sánh (Comparator)

Multiplexer (MUX)

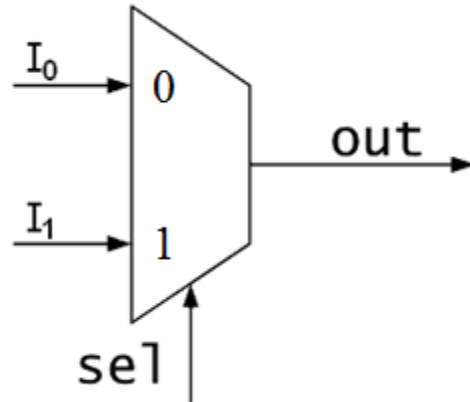
- Một **MUX** truyền một trong những ngõ vào của nó ra ngõ ra dựa trên tín hiệu Select

Ngõ vào SELECT sẽ xác định ngõ vào nào được truyền ra Z

2-to-1 Multiplexer

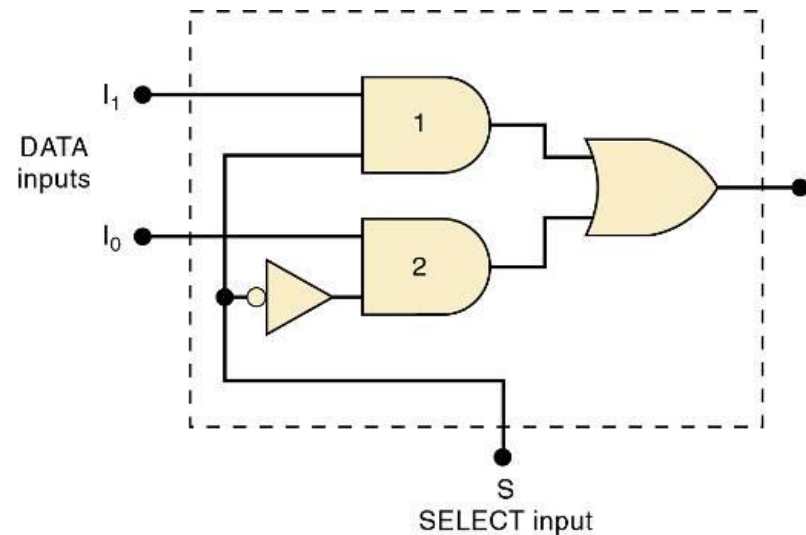
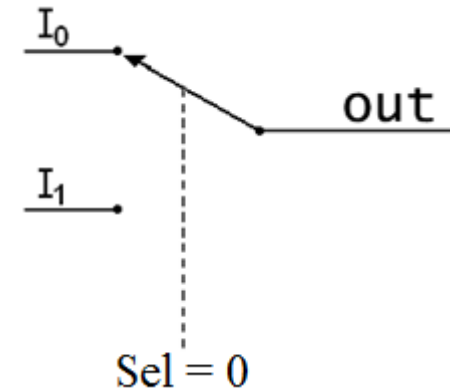
Ký hiệu

Sel	Out
0	I_0
1	I_1

$$\text{Out} = \overline{\text{Sel}} * I_0 + \text{Sel} * I_1$$

Biểu thức đại số

Minh họa
với Sel = 0

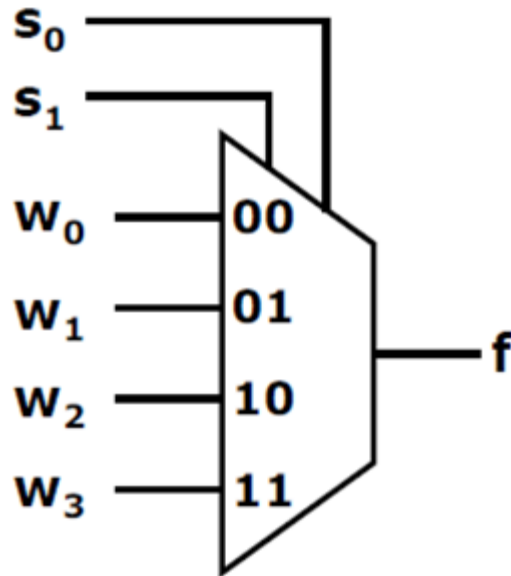

Mạch logic

MUX 4-to-1

- 4-to-1 Mux xuất ra một trong bốn ngõ vào dựa trên giá trị của 2 tín hiệu select

Ký hiệu

s_1	s_0	f
0	0	w_0
0	1	w_1
1	0	w_2
1	1	w_3

Bảng sự thật

$$f = s_1' s_0' w_0 + s_1' s_0 w_1 + s_1 s_0' w_2 + s_1 s_0 w_3$$

Biểu thức đại số

Thiết kế mạch MUX 4-to-1 từ MUX 2-to-1

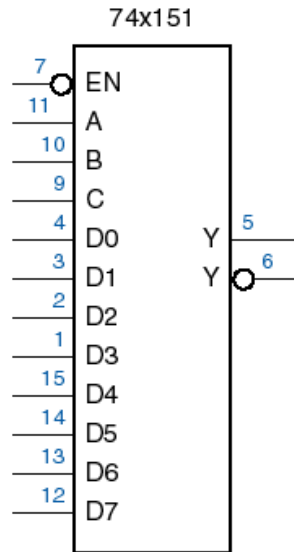

■ Bài tập

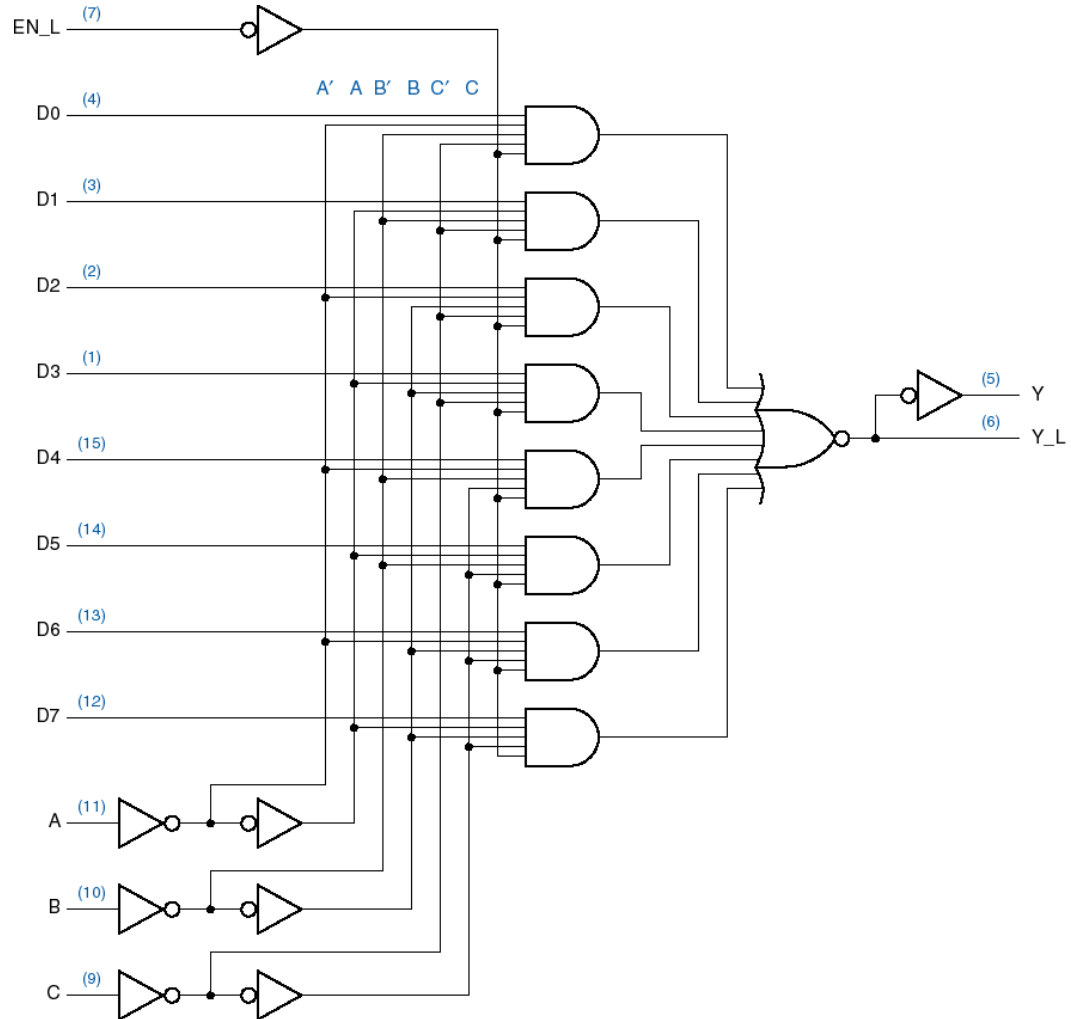
MUX 8-to-1: Chip 74x151

Ký hiệu

Bảng sự thật

Inputs				Outputs	
EN_L	S2	S1	S0	Y	Y_L
1	x	x	x	0	1
0	0	0	0	D0	D0'
0	0	0	1	D1	D1'
0	0	1	0	D2	D2'
0	0	1	1	D3	D3'
0	1	0	0	D4	D4'
0	1	0	1	D5	D5'
0	1	1	0	D6	D6'
0	1	1	1	D7	D7'

Mạch thiết kế luận lý

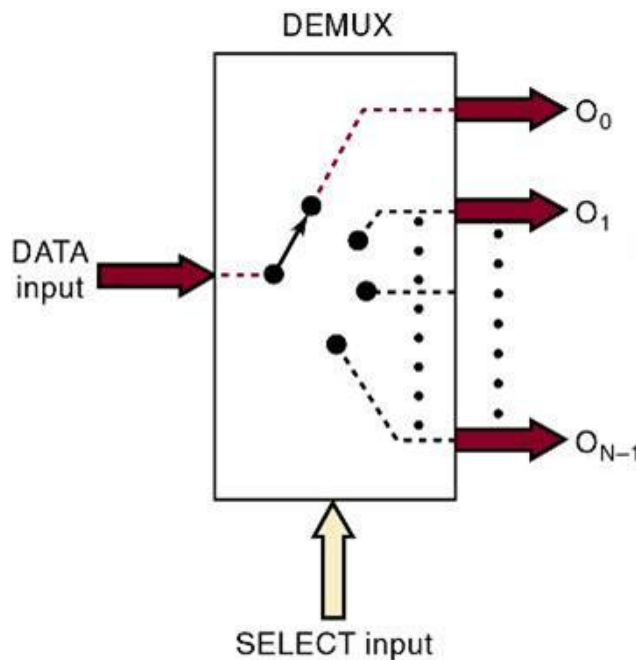

Demultiplexer

■ **Demultiplexer (DEMUX)** lấy ngõ vào duy nhất và phân phối nó ra một ngõ ra.

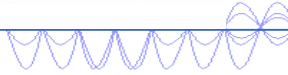
□ Mã ngõ vào SELECT sẽ xác định ngõ ra nào sẽ được kết nối với ngõ vào

DATA được truyền ra *một và chỉ một* ngõ ra được xác định bởi mã của ngõ vào SELECT

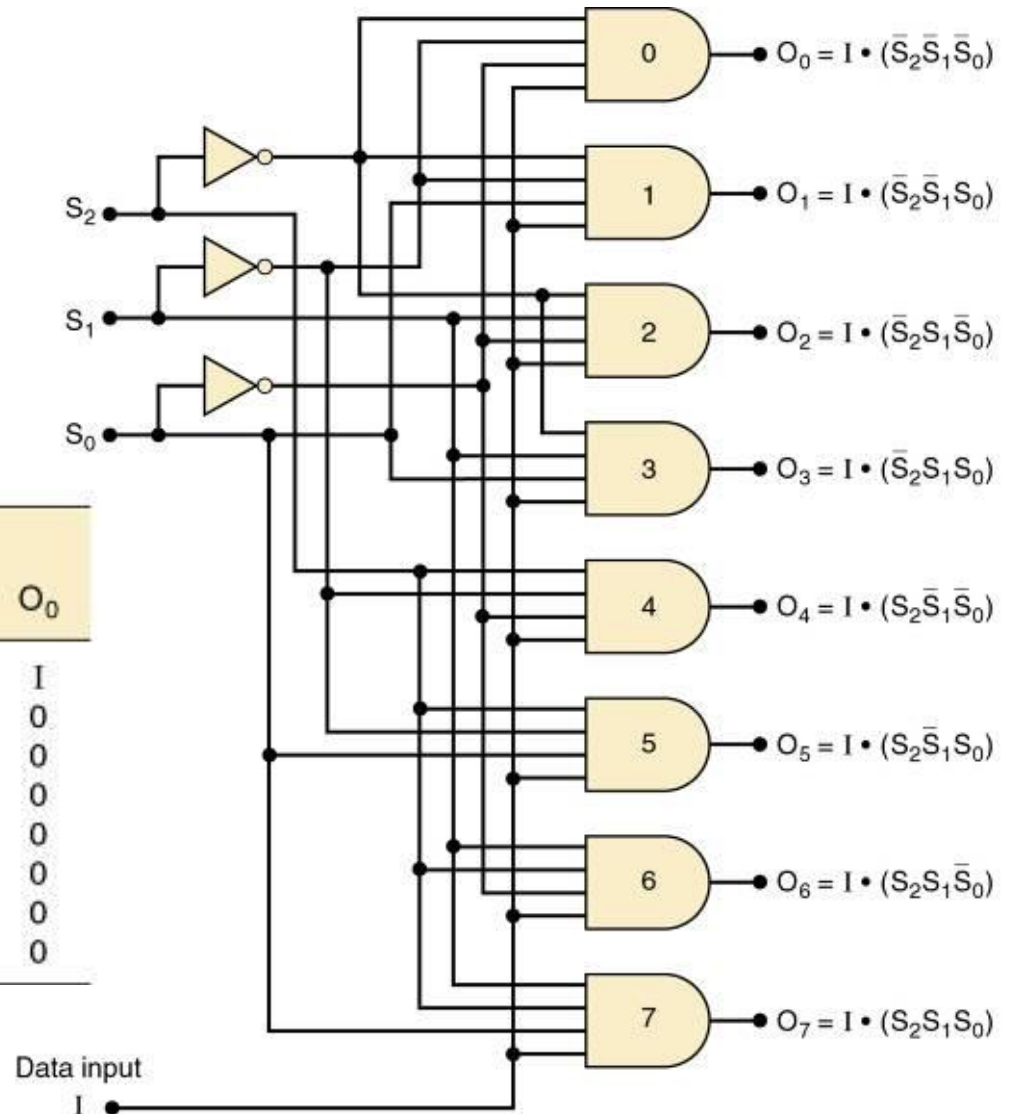

DEMUX 1-to-8

Select Code			Outputs							
S_2	S_1	S_0	O_7	O_6	O_5	O_4	O_3	O_2	O_1	O_0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	I
0	0	1	0	0	0	0	0	0	I	0
0	1	0	0	0	0	0	0	I	0	0
0	1	1	0	0	0	0	I	0	0	0
1	0	0	0	0	0	I	0	0	0	0
1	0	1	0	0	I	0	0	0	0	0
1	1	0	0	I	0	0	0	0	0	0
1	1	1	I	0	0	0	0	0	0	0

Chú ý: I là ngõ vào DATA

Tóm tắt nội dung chương học

- Qua Phần 2 - Chương 5, sinh viên cần nắm những nội dung chính sau:
  - Chức năng, ứng dụng và thiết kế của mạch mã hóa và giải mã trong các hệ thống máy tính
  - Chức năng, ứng dụng và thiết kế của mạch chọn kênh và phân kênh trong các hệ thống máy tính

COMPUTER ENGINEERING

UIT
TRƯỜNG ĐẠI HỌC
CÔNG NGHỆ THÔNG TIN

Any question?

